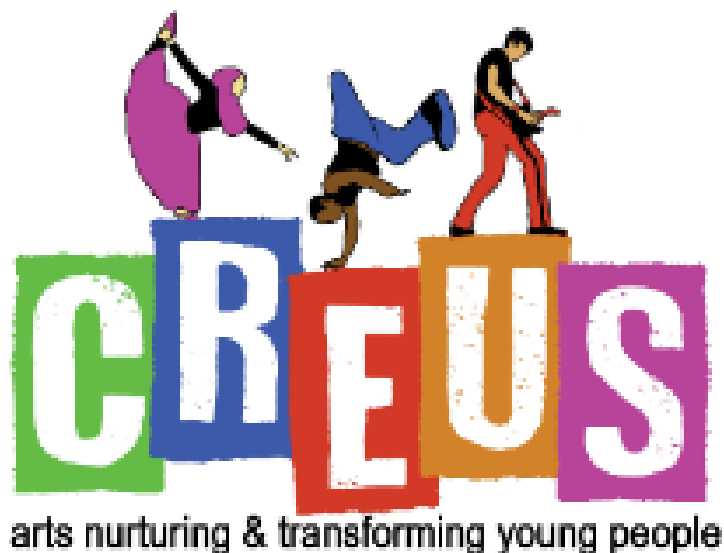

CREUS - Developing and nurturing the vocational transversal skills of disadvantaged young people through creative, non-formal learning in unconventional spaces

IO1 NL TRANSLATION

Acknowledgements & Disclaimer

It has been produced with the financial support the Erasmus+ Programme Key Action 2, Strategic Partnerships, of the European Union. Its contents are the sole responsibility of the author and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.

Managementsamenvatting

CREUS - Ontwikkeling en opleiding van de transversale beroepsvaardigheden van kansarme jongeren door middel van creatief, niet-formeel leren in onconventionele ruimten, kwam voort uit de behoefte om innovatieve manieren te verkennen en vast te stellen om niet-formeel leren op het gebied van cultuur en kunst bij de verbetering van jongeren toe te passen (leeftijd 16-24) inzetbaarheid door ondersteuning van de ontwikkeling van overdraagbare en transversale sleutelcompetenties (ERF-sleutelcompetenties die betrekking hebben op communicatievaardigheden, gevoel voor initiatief en ondernemerschap, cultureel bewustzijn en meningsuiting en sociale en burgerschapscompetenties). Het project geeft prioriteit aan en onderzoekt leren door peer mentoring in onconventionele ruimtes, die jongeren traditioneel niet associëren met formeel onderwijs. Jongeren zonder opleiding, werk of opleiding (NEET) zijn de eindbegunstigden van CREUS, die hun persoonlijke ontwikkeling / levensvaardigheden van jongeren willen verbeteren (vertrouwen, communicatie, teamwerk, presentatie, probleemoplossing, tijdbeheer, verantwoordelijkheid, houding & motivatie) om hen in staat te stellen prestatie en succes te ervaren.

De doelstellingen van het project zijn in overeenstemming met de doelstellingen van het ERASMUS + -programma van de Europese Unie, onder KA2 - samenwerking voor innovatie en de uitwisseling van goede praktijken (KA202 - Strategische partnerschappen voor beroepsonderwijs en -opleiding). Het behandelt zowel de horizontale als de sectorale prioriteiten die betrekking hebben op de ontwikkeling van relevante elementaire, transversale en zachte vaardigheden die nodig zijn om door te stromen naar relevante beroepsopleidingscentra of werkgelegenheid op de arbeidsmarkt, evenals de ontwikkeling van nieuwe methodologieën voor sleutelcompetenties in beroepsonderwijs en -opleiding naar de sociale inclusie van NEET jeugd.

CREUS bestaat uit zeven organisaties, afkomstig uit vijf EU-landen (Cyprus, Griekenland, Italië, Nederland en het Verenigd Koninkrijk), met uitgebreide ervaring in het werken met jongeren die te maken hebben met sociale uitsluiting. Deze strategische samenwerking brengt verschillende, complementaire kennis en expertise bij elkaar om met succes de ontwikkeling van de persoonlijke ontwikkeling en levensvaardigheden van jongeren aan te pakken. Dit rapport presenteert een transnationaal overzicht van casestudies waarin wordt benadrukt hoe culturele en creatieve praktijken kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van dergelijke competenties. De bevindingen zullen de CREUS-methodiek informeren en zijn samengevat in de infographics hieronder.

1. INTRODUCTIE

CREUS onderzoekt innovatieve leermethoden die zijn geworteld in het idee om kansarme en NEET-jongeren (16-24 jaar) te betrekken bij niet-formele, culturele en artistieke activiteiten die de ontwikkeling van overdraagbare en transversale sleutelcompetenties kunnen ondersteunen en aldus bijdragen aan de integratie van jongeren in de arbeidsmarkt. Het innovatieve element van het project is te vinden in de introductie van jonge peer mentoren (tussen 19 en 24 jaar oud) als vertegenwoordigers die leerprocessen ondersteunen op 'onconventionele plaatsen' - locaties en ruimten die niet worden geassocieerd met de eindgebruikersdoelgroep met traditioneel onderwijs.

Het project is in overeenstemming met de doelstellingen van het financieringsprogramma, het ERASMUS + -programma van de Europese Unie, onder KA2 - samenwerking voor innovatie en de uitwisseling van goede praktijken (KA202 - Strategische partnerschappen voor beroepsonderwijs en -opleiding). Het programma heeft tot doel mogelijkheden te bieden om de competenties van individuen op te bouwen en een persoonlijke, sociaal-educatieve en professionele ontwikkeling te hebben die kwaliteitsverbeteringen, innovatie, uitmuntendheid en internationalisering van organisaties die actief zijn op het gebied van jeugd, onderwijs en opleiding, bevordert. CREUS richt zich zowel op de horizontale als de sectorale prioriteiten die betrekking hebben op de ontwikkeling van relevante elementaire, transversale en vaardigheden die nodig zijn om door te stromen naar relevante beroepsonderwijs of -werkgelegenheid op de arbeidsmarkt, evenals de ontwikkeling van nieuwe methodologieën voor sleutelcompetenties in beroepsonderwijs en -opleiding naar de sociale inclusie van NEET jeugd.

Het project wordt uitgevoerd door een strategisch partnerschap tussen zeven organisaties uit EU-landen die hun kracht putten uit de diverse, complementaire kennis en expertise bij het aanpakken van de ontwikkeling van de persoonlijke ontwikkeling en levensvaardigheden van jongeren door middel van een rijke verscheidenheid aan praktijken. CREUS wordt gecoördineerd door Collage Arts (UK), een in Londen gevestigde organisatie die de afgelopen 30 jaar kansen heeft gecreëerd voor een grotere deelname aan de kunst-, cultuur- en creatieve industrieën (CCI's). Collage Arts is een Apprenticeship-provider bij het UK Skills Funding Agency en heeft de afgelopen jaren verschillende ESF- en traineeship-programma's voor de leertijd geïmplementeerd. Het is een certificeringscentrum voor kwalificaties, waaronder NVQ's en heeft een bewezen staat van dienst in de

ontwikkeling en implementatie van meer dan 100 projecten uit een breed scala van publiek gefinancierde bronnen. De projectcoördinatie en uitvoering van activiteiten in het VK wordt ondersteund door Rinova Ltd, een sociale onderneming die is gespecialiseerd in het ontwerp, de ontwikkeling, implementatie en evaluatie van culturele, sociale en economische ontwikkelingsprogramma's op het gebied van: een leven lang leren en beroepsonderwijs en -opleiding; Werkgelegenheid en inzetbaarheid; Enterprise, community development and social action, en The Creative Industries and Cultural Learning. Rinova wordt gevalideerd door het UK Skills Funding Agency Register of Approved Training Organizations en is geregistreerd in het Britse register van leeraanbieders. Het werk omvat specifieke initiatieven ter bevordering van inzetbaarheid door kunst, creativiteit, sport, actieve vrijetijdsbesteding, fitness en design en toerisme. en gastvrijheid.

Twee organisaties zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten in Italië. ERIFO heeft meer dan 15 jaar ervaring in de sector van levenslang leren in Italië en Europa, met een uitgebreide portefeuille van projectwerkzaamheden op het gebied van onderzoek, arbeidsbemiddeling, kwaliteitsborging, evaluatie en beheer van EU-transnationale projecten. De missie van de organisatie is bij te dragen aan de versterking van het beroepsonderwijs en -opleiding op lokaal, nationaal en Europees niveau om de ontwikkeling van menselijk kapitaal te waarborgen en in te spelen op de steeds groter wordende behoeften en eisen van de arbeidsmarkt. Sinds januari 2015 is ERIFO betrokken bij de activiteiten van de "Jeugdgarantie" als geaccrediteerde aanbieder van opleidings- en arbeidsdiensten.

Het programma biedt jonge mensen en NEET een reële kans om hun inzetbaarheid te vergroten met het oog op een duurzame arbeidsmarktintegratie, waardoor de totale arbeidsparticipatie van jongeren stijgt.

MuLab is een non-profitorganisatie die promotie, consultancy en educatie binnen de Creatieve en Culturele Industrieën bevordert. Het organiseert en levert niet-formele en informele trainingsactiviteiten om mensen kennis te laten maken met de creatieve en culturele sector. MuLab's werk legt een bijzondere nadruk op de omstandigheden van kansarme mensen, zoals NEET, en mensen die lijden aan sociale uitsluiting. De organisatie biedt de mogelijkheden voor het verwerven van vaardigheden en competenties voor sociale en professionele integratie.

In Nederland is Kunstbedrijf/Rozet dé springplank voor de stad Arnhem. Voor iedere bewoner van de stad en daarbuiten die dat wil en nodig heeft.

Rozet maakt taal, kunst en erfgoed toegankelijk en maakt persoonlijke groei mogelijk. Rozet versterkt daarmee het hart van de Arnhemse samenleving. Binnen de 8 programma's, met ieder een specifieke richting, wordt er in samenhang gewerkt aan de springplankfunctie.

programma onderwijs; ontwikkelen van 21 eeuwse vaardigheden. Programma les; beoefenen van taal, kunst en erfgoed in de vrijetijd. Programma meedoen; minder kansrijke inwoners kansen en mogelijkheden bieden. Programma bieb; toegankelijke kennis voor iedereen. Programma stadsgids; bezoekers aan Arnhem kennis laten maken met de Gelderse hoofdstad. Programma evenementen; evenementen geeft ruimte aan debat. Programma zakelijk; biedt een mooi inspirerend podium voor huurders om zich te presenteren en omgeving om in te werken. Programma innovatie; Dit is de interne Rozet springplank en biedt ruimte voor experiment

DIMITRA Education & Consulting is een van de grootste en meest vooraanstaande organisaties voor beroepsonderwijs en -opleiding (VET) met trainingscentra in vijf steden in Griekenland. Sinds 1989 heeft DIMITRA uitgebreide ervaring en unieke competenties opgebouwd in het produceren van innovatieve en participatieve tools en methodologieën voor de ontwikkeling van Human Resources in een voortdurend veranderende wereld van werk. Via activiteiten zoals opleiding, consulting, onderzoek, innovatieoverdracht en ontwikkeling van internationale samenwerkingen, werkt de organisatie aan de bevordering van sociale inclusie, educatieve, culturele, wetenschappelijke en economische groei.

Hope For Children" CRC Policy Center is een non-profit internationale humanitaire instelling gevestigd in Cyprus die ondersteunende diensten verleent aan kinderen, jongeren en gezinnen in nood, inclusief sociale, psychologische en juridische ondersteuning voor kinderen die het slachtoffer zijn van seksueel misbruik, pesten, mensenhandel en andere vormen van misbruik en / of uitbuiting. Tussen een breed scala aan activiteiten ondersteunt HFC de educatieve, sociale en economische integratie van migrantenkinderen en jongeren die twee opvangcentra beheren voor niet-begeleide minderjarigen die rehabilitatie, integratie en duurzame oplossingsdiensten aanbieden, onder de toezicht op de sociale voorzieningen van de Republiek Cyprus.

In dit verslag worden de resultaten gepresenteerd van het transnationale, kwalitatieve, op casestudies gebaseerde onderzoek dat in de partnerlanden van CREUS is uitgevoerd, met als doel praktische voorbeelden te belichten van hoe culturele en creatieve praktijken kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van overdraagbare en transversale competenties. De bevindingen zullen de volgende fase van het project, de uitwerking van de CREUS-methodiek, informeren.

Het door partners geïmplementeerde werk volgde uitgebreide richtlijnen over doelstellingen, technieken voor het verzamelen van gegevens en ethiek om de haalbaarheid van het onderzoek en de gemeenschappelijke analyse te waarborgen. Partners zijn begonnen met het evalueren van niet-formele leerbenaderingen om sleutelcompetenties van jongeren op te bouwen, met de nadruk op peer mentoring-modellen en het gebruik van culturele en creatieve praktijken in onconventionele ruimtes. Dit gebeurde door een beoordeling van bestaande publicaties met betrekking tot de onderzoeksdoelstellingen, waaronder nationale strategieën voor de integratie van jongeren; statistische gegevens over toegang tot de arbeidsmarkt en de behoeften daarvan; niet-formeel onderwijs en beroepsopleiding en onderwijs. De beoordeling werd verder onderbouwd door de perspectieven van belanghebbenden in elk partnerland, waarbij ten minste 3 vertegenwoordigers van scholen; creatieve en culturele industrieën; jeugdorganisaties; opleidings- en onderwijsorganisaties, publieke en sectorale organisaties, werkgevers- en handelsverenigingen werden geïnterviewd.

1. TEN MINSTE 3 NATIONALE OF LOKALE CASESTUDY'S ZIJN UITGEVOERD IN ELK PARTNERLAND MET ALS DOEL GOEDE VOORBEELDEN VAN INCLUSIE TE ILLUSTREREN DOOR MIDDEL VAN PEER-BASED, NIET-FORMELE LEERACTIVITEITEN. ZAKEN DIE ZICH RECHTSTREEKS BEZIGHIEDEN MET DE ONTWIKKELING VAN HET VERMOGEN VAN KANSARME JONGE MENSEN OM TE INNOVEREN EN CREATIVITEIT DOOR MIDDEL VAN NIET-FORMEEL ONDERWIJS, DOOR MIDDEL VAN PEER MENTORING EN ZICH IN ONCONVENTIONELE RUIMTEN BEVINDEN, WAREN WAAR MOGELIJK BEVOORRECHT. NIETTEMIN, EN GEZIEN DE RELATIEVE SCHAARSTE EN HET INNOVATIEVE KARAKTER VAN DERGELIJKE GEVALLEN, STEMDE HET PARTNERSCHAP IN MET HET ANALYSEREN VAN RECENTE GEVALLEN (IN DE LAATSTE VIJF JAAR) WAARIN PEER-MENTORING ALS NIET-FORMELE EDUCATIEVE STRATEGIE AANWEZIG WAS, ZELFS ALS HET EINDRESULTAAT GEEN JEUGD INCLUSIE TOT RESULTAAT HAD. DE GESELECTEERDE CASES ILLUSTREREN: A) PRAKTIJKEN OM HET VERMOGEN VAN MENSEN TOT INNOVATIE EN CREATIVITEIT TE ONTWIKKELEN DOOR MIDDEL VAN PEER-BASED, NIET-FORMELE LEERACTIVITEITEN; B) SUCCESFACTOREN EN DE NIET-FORMELE GERELATEERDE LEERMOGELIJKHEDEN IN DE CREATIEVE INDUSTRIE DOOR DE ONTWIKKELING VAN TRANSVERSALE COMPETENTIES (COMMUNICATIE; LEREN LEREN; CULTUREEL BEWUSTZIJN EN EXPRESSIE

2. TRANSNATIONALE SAMENVATTING

2.1. Context

Het *CREUS casussen en kwalitatief transnationaal onderzoeksrapport* is ontwikkeld in het kader van het project **CREUS – Het ontwikkelen en koesteren van breed inzetbare beroepsvaardigheden van kansarme jongeren door creatief, niet-formeel leren in onconventionele ruimtes**. Het project wordt uitgevoerd in het kader van het ERASMUS+ programma van de Europese Unie, onder KA2 – Coöperatief voor Innovatie en Uitwisseling van Goede Praktijken (KA202 – Strategische partnerschappen voor beroepsonderwijs en -opleiding). CREUS is op zoek *CREUS - developing and nurturing the vocational transversal skills of disadvantaged young people through creative, non-formal learning in unconventional spaces (2017-1-UK01-KA202-036681)*

naar innovatieve manieren waarop jongeren (16-24 jaar) in een kansarme positie, zonder werk, scholing of training, overdraagbare en breed inzetbare kerncompetenties kunnen ontwikkelen voor de arbeidsmarkt door middel van niet-formele, culturele en artistieke vorming.

Dit rapport presenteert een selectie aan projecten in Cyprus, Griekenland, Italië, Nederland en het Verenigd Koninkrijk (Engeland). En hoewel ze divers zijn in toepassing en elk met specifieke doelstellingen, hebben ze de sociale integratie van deelnemers als eindresultaat gemeen. Gezien de reikwijdte van CREUS, het gebruik van peer mentoring als een niet-formele leerstrategie, gecombineerd met het gebruik van creatieve praktijken in onconventionele ruimtes, waren de variabelen prioritair bij de selectie van de casussen. De casussen zijn praktijkvoorbeelden, uit verschillende partnerlanden, over hoe creatieve toepassingen overdraagbare en breed inzetbare competenties genereren die de toegang tot beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt vergemakkelijken.

Partnerorganisaties werden geleid door één algemene vraag: **Op welke manieren kan peer mentoring met behulp van creatieve toepassingen in onconventionele ruimtes bijdragen aan de sociale integratie van kwetsbare jongeren?** Verschillende stappen zijn genomen om gegevens te verzamelen over lokale/nationale projecten die in de afgelopen 5 jaar peer mentoring hebben gebruikt als manier om sociale integratie te bevorderen:

1. Het bestuderen van beschikbare gepubliceerde documenten over niet-formeel onderwijs; integratie van jongeren; peer mentoring als leerstrategie.
2. Het interviewen van stakeholders, mensen die betrokken zijn geweest bij het ontwikkelen, implementeren en ondersteunen van relevante projecten, zoals professionals op scholen; creatieve en culturele sectoren; jongerenorganisaties; opleidings- en onderwijsinstellingen, openbare en sectorale organen, werkgevers- en brancheorganisaties.
3. Het vinden van projecten die zich richten op de integratie van kwetsbare jongeren door middel van creatieve toepassingen; van leren op onconventionele ruimtes; van peer mentoring.
4. Het onderzoeken van relevante projecten/ programma's als casussen door middel van groepsinterviews met mentoren en mentees.

De verzamelde en geanalyseerde gegevens zullen worden gebruikt bij de ontwikkeling van de CREUS methode, een 'haalbaarheidsonderzoek' gebaseerd op vier pijlers:

- a. het gebruik van kunst, cultuur en creatieve methoden om contact te leggen met uitgesloten jongeren via niet-formele toepassingen;

- b. het begrip 'ruimte' als leeromgeving, en hoe 'onconventionele' ruimtes innovatieve en nieuwe plaatsen bieden voor niet-formele creatieve vorming;
- c. de specifieke bijdrage van peer mentoren aan niet-formele creatieve vorming;
- d. de breed inzetbare competenties van het Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren (EKK).

2.2. Integratie van jongeren & Creatieve toepassingen

Rechtvaardigheid en sociale samenhang zijn leidmotieven in de EU-monitor voor onderwijs en opleiding 2017. Ongelijkheid in het onderwijs is een groot probleem en hangt sterk samen met de vooruitzichten op sociale integratie. Individuele met een basisopleiding zijn uitermate kwetsbaar voor armoede en sociale uitsluiting. De EU¹ benadrukt dat voortijdig schoolverlaten verontrustend hoog is onder kinderen uit bepaalde groepen, zoals migranten, Roma kinderen en kinderen met speciale onderwijsbehoeften, voortkomend uit situaties van 'cumulatieve benadeling'. Factoren die voortijdig schoolverlaten beïnvloeden zijn onder andere de opzet en kwaliteit van het onderwijssysteem en de invloed daarvan op het leerproces, zoals onvoldoende ondersteuning van de leerling, en ongeschikte onderwijsmethoden en curricula. Gelijke toegang en onderwijs van hoge kwaliteit waarin rekening wordt gehouden met de integratie van kansarme groepen zijn de uitdagingen waar onderwijs en opleidingssystemen² voor staan, een bewering die terug te vinden is in de Verklaring van Parijs³.

Het Communiqué van Brugge⁴ ondersteunt dat beroepsonderwijs en –opleiding de EU kunnen helpen om het doel te bereiken dat minder dan 10% van de jongeren voortijdig hun school verlaat, door het diversifiëren van beroeps- en studiemogelijkheden, te helpen bij het behalen van de benodigde praktische vaardigheden en het faciliteren van de toegang tot hogere kwalificaties. Onderwijssystemen moeten zich ontwikkelen en motiverende programma's aanbieden die zijn afgestemd op de behoeften van jongeren en op opkomende marktmogelijkheden. Werkloosheid en kwaliteit van werkgelegenheid zijn problemen waar jongeren zich voor

¹ Conclusies van de Raad inzake het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en het bevorderen van goede schoolresultaten – Conclusies van de Raad (23 november 2015)

² Gezamenlijk verslag 2015 van de Raad en de Commissie over de uitvoering van het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020) — Nieuwe prioriteiten voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (2015/C 417/04)

³ Declaration on Promoting citizenship and the common values of freedom, tolerance and non-discrimination through education, Informele bijeenkomst van minister van onderwijs van de Europese Unie, Parijs, maart 2015.

⁴ Steun voor beroepsonderwijs en –opleiding in Europa: het Communiqué van Brugge, Europese Unie, 2011

CREUS - developing and nurturing the vocational transversal skills of disadvantaged young people through creative, non-formal learning in unconventional spaces (2017-1-UK01-KA202-036681)

geplaatst zien. De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO)⁵ schat dat wereldwijd 21,8% van de jongeren noch werkt, noch een opleiding of training volgt, terwijl naar schatting 13,1% werkloos is (70,9 miljoen). Jonge vrouwen zijn het meest kwetsbaar; wereldwijd heeft 34,4% geen werk, scholing of training, in vergelijking met 9,8% van de jonge mannen. Leren door middel van culturele en creatieve ervaringen, of dat nu in een niet-formele leeromgeving is of in een beroepsopleiding in de creatieve sector, kan een unieke en motiverende kwaliteit hebben. Door de connectie met groeiende vooruitzichten op een baan kan het deze jongeren, die mogelijk getalenteerd en ondernemend zijn maar ontevreden over 'traditionele' onderwijservaringen, (opnieuw) motiveren⁶.

Volgens de ILO veranderen gezochte vaardigheden door de opkomst van nieuwe technologieën; automatisering vervangt handmatige, herhalende, routinematige taken. Dit leidt tot een toenemende vraag naar kernvaardigheden als complexe probleemoplossing, kritisch denken, openstaan voor leren, aanpassingsvermogen en creativiteit. Nieuwe transversale economische sectoren bieden werkgelegenheid aan jonge mensen. UNIDO⁷ benadrukt de waarde van creativiteit voor jongeren als een cruciale factor voor innovatie, groei en duurzame ontwikkeling. In deze context heeft de creatieve sector een groot potentieel als kloppend hart voor ondernemerschap onder jongeren. Als een sector waarbinnen meerdere transactienetwerken mogelijk zijn in een 'circulaire handel en ervaringsgerichte economie'⁸. De creatieve sector is een van de snelst groeiende en meest succesvolle sectoren in Europa, goed voor 4,4% van het Europese BBP en 3,8% van de banen (8,3 miljoen mensen)⁹. Europa is de op een na grootste markt voor culturele en creatieve sectoren (met naar schatting 7,7 miljoen aanverwante banen), waarin meer jongeren werkzaam zijn dan in enig andere sector¹⁰.

2.3. PEER mentoring in onconventionele ruimtes

In de context van CREUS wordt peer mentoring gedefinieerd als het leren van personen met een vergelijkbare achtergrond, versterkte ervaringen, door middel van samenwerking en gedeelde werkwijzen. De werkhypothese is dat ruimte belangrijke is als factor die de interactie en uitwisseling van kennis tussen mentor en mentee, tussen peers, mogelijk maakt. CREUS beschouwt onconventionele ruimtes als een variabele die de leerervaring

⁵ Global Employment Trends for Youth 2017: Paths to a better working future, International Labour Office – Geneve: ILO, 2017

⁶ Attractiveness of Initial VET: Identifying What Matters, CEDEFOP 2014

⁷ Creative industries for youth: unleashing potential and growth, UNIDO, 2013

⁸ Ibid.

⁹ Mapping the Creative Value Chains. A study on the economy of culture in the digital age, DG for Education & Culture, 2017

¹⁰ Cultural times The first global map of cultural and creative industries, december 2015

CREUS - developing and nurturing the vocational transversal skills of disadvantaged young people through creative, non-formal learning in unconventional spaces (2017-1-UK01-KA202-036681)

van kwetsbare jongeren maximaliseert door middel van peer mentoring. Als locaties die gewoonlijk niet met formeel onderwijs geassocieerd worden (jeugdclubs, gemeenschapscentra, tehuizen, speelplaatsen, gemeentehuizen, kerken, aangepaste fabrieksruimten, musea en galerieën, openlucht ruimtes, tunnels, boerderijen, sportcentra), hebben onconventionele ruimtes een informeel karakter die helpt om jongeren te betrekken en het leerproces de moeite waard te maken.

Mentoraatmethodes kunnen het zelfbewustzijn en zelfvertrouwen vergroten; communicatie ondersteunen en verbeteren, het netwerken vergemakkelijken; initiatief bevorderen; vaardigheden ontwikkelen en oefenen die jongeren voorbereiden op een baan en op het leven¹¹. Een succesvol mentorprogramma zal vanaf de start de te verwachte resultaten duidelijk maken. Het wordt gevoed door een theorie over verandering betreffende de effectiviteit van de activiteiten waarbinnen mentoren en mentees met elkaar omgaan, in relatie tot de bestaande behoeften. Zo'n theorie moet de effectiviteit van het programma onderzoeken; de meetbaarheid van de resultaten verklaren; putten uit onderbouwde toepassingen, relevante onderzoeken en theorieën die aansluiten bij lokale behoeften, context en omstandigheden¹².

Vaardigheden als het kunnen werken in een team, het vermogen om tot leren, en de capaciteiten om samen te kunnen werken in een multidisciplinaire context zijn de basis van de creatieve sector en kunnen worden geleerd door middel van mentorschap-praktijken. In de creatieve sector vindt leren vaak plaats in ervaringsruimten 'waar spelen net zo belangrijk is als werken, waar interdisciplinaire teams op elkaar inwerken in een sfeer van samenwerking, en waar deelnemers van elkaar leren terwijl ze op die manier tegelijk een ondersteunend netwerk creëren'¹³. Een ruimte kan het ontstaan van een leeromgeving stimuleren of afhouden, en daarmee invloed hebben op de reeks aan sociale interacties die het leren en betrokken raken, collectieve begripsvorming en mentorschap beïnvloeden¹⁴. De leeromgeving en de betrokkenheid van de leerling bij de ruimte zijn belangrijk in het leerproces. Ze beïnvloeden de emotionele reacties van de leerling en stimuleren de motivatie en de wil om te leren¹⁵.

¹¹ Enriching Relationships: Research into the long-term effects of youth mentoring and its connection to the business world, Menno Vos, 2014

¹² Elements of Effective Practice for Mentoring: Research-informed and practitioner-approved best practices for creating and sustaining impactful mentoring relationships and strong program services, 2015, MENTOR: The National Mentoring Partnership

¹³ Delacruz, J. 2015. *Look Closer: Peer Mentoring and the Creative Disciplines*, San Jose State University

¹⁴ Bickford, D. en Wright, J., 2006, "Community: The Hidden Context for Learning" in Learning Spaces, EDUCAUSE

¹⁵ Graetz, K. 2006. "The Psychology of Learning Environments" in Learning Spaces, EDUCAUSE
CREUS - developing and nurturing the vocational transversal skills of disadvantaged young people through creative, non-formal learning in unconventional spaces (2017-1-UK01-KA202-036681)

Onderzoek heeft aangetoond dat plaatsen en ruimtes die bewoond worden door jongeren zonder werk, scholing of training, een rol spelen in het bestendigen of onderbreken van marginalisatie¹⁶. CREUS probeert een integratiemethode te formuleren waarin onconventionele leerruimtes die individuen motiveren, hun creativiteit stimuleren en emotionele connecties tot stand brengen, die centraal staan in het proces van gedeelde ervaringskennis. Het huidige rapport presenteert een verzameling casussen. Ze illustreren hoe de variabelen ruimte, peer-learning en -mentoring, en creatieve praktijken, kunnen worden gecombineerd bij de ontwikkeling en toepassing van projecten gericht op ondersteuning van sociale inclusie.

2.4. Laatste opmerkingen

De feedback van de geïnterviewde stakeholders en de data die voortkomt uit de uitgevoerde casussen is geanalyseerd, en ondersteunt duidelijk het argument dat de gecombineerde toepassing van niet-formele leermethoden met kunst, cultuur en creatieve toepassingen effectief gebruikt zijn in de partnerlanden om kwetsbare groepen met verschillende profielen en behoeften, te integreren.

In Cyprus zijn dergelijke strategieën gebruikt in casussen variërend van schoolintegratie voor jongeren zonder werk, scholing of training; de sociale integratie van asielzoekende kinderen en tieners; het machtigen van jongeren als promotoren van het VN-handvest voor de rechten van het kind door middel van collegiale ondersteuning; professionele en sociale integratie van jongeren en volwassenen door middel van muziek en lichaamsexpressie.

In Griekenland laten de casussen succesvolle voorbeelden zien met betrekking tot de capaciteitsopbouw van jeugdwerkers en jeugdleiders om sociale inclusie van kwetsbare jongeren te bevorderen en te ondersteunen; de ontwikkeling van sociale vaardigheden van gedetineerden in Griekse gevangenissen; en de inzetbaarheid van jongeren zonder werk, scholing of training in de creatieve sector.

In Italië varieerden de benaderingen van het voorkomen van risico's die verband houden met adolescentie via culturele praktijken en actief burgerschap; het tegengaan van stedelijke uitsluiting door toegang tot kunst en cultuur; tot het bevorderen van de professionele integratie van migranten.

In Nederland weerspiegelen de voorbeelden het potentieel van dergelijke methodologische benaderingen bij het bestrijden van isolatie bij ouderen;

¹⁶ Ron Thompson, Lisa Russell & Robin Simmons (2013) Space, place and social exclusion: an ethnographic study of young people outside education and employment, *Journal of Youth Studies*, 17:1, 63-78, DOI: [10.1080/13676261.2013.793793](https://doi.org/10.1080/13676261.2013.793793)

bevordering van de professionele integratie van jongeren door gemeenschapspartnerschappen met mode-ondernemers; en het gebruik van theater om sociaal bewustzijn en actief burgerschap bij jongeren te vergroten.

In het Verenigd Koninkrijk (Engeland) is toegang tot werk in de creatieve en culturele sector een gemeenschappelijk doel van alle gepresenteerde casussen. Dit is bereikt door het gebruik van peer-validatie in informele leeromgevingen; door het verbeteren van de capaciteit van mentoren, tutores en trainers bij het ondersteunen van de toegang van jongeren; en door digital storytelling te gebruiken om jongeren zonder werk, scholing of training opnieuw te betrekken.

De rijkdom van de casussen ligt in de diversiteit van benaderingen, behoeften en doelgroepen. Het belang van peer mentoring als een leermethode, en van onconventionele ruimtes als variabele die het leerproces faciliteert, wordt duidelijk weerspiegeld in de observatie van verworven sleutelvaardigheden. Communicatieve vaardigheden; leren leren; initiatief en ondernemerschap; rekenen; cultureel bewustzijn en expressie; sociale- en burgerschapscompetenties; teamwork; creatieve en artistieke vaardigheden; digitale vaardigheden; mentoring vaardigheden, zijn geïdentificeerd, soms in verschillende casussen waarvan er een aantal ook gevalideerd zijn en in kaart gebracht in het European Qualification Framework.

Niettemin moet worden opgemerkt dat het gecombineerde gebruik van niet-formele / informele leerstrategieën door middel van peer mentoring in onconventionele ruimtes vaak niet formeel wordt erkend. De uitvoering van de programma's en activiteiten presenteert deze gemeenschappelijke elementen, maar gestructureerde methodologische benaderingen die de drie variabelen omvatten ontbreken. Dit verklaart mogelijk de moeilijkheden die de ondervraagden soms voelden om de redenering achter het adopteren van bepaalde benaderingen en de succesfactoren te verklaren, waardoor de noodzaak werd versterkt om een formele methodologie te ontwikkelen zoals voorgesteld door CREUS.